



De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Quintino martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

quinimmo fel ipsum appetebat : & Veniant in me alapa, dicebat : iniiciantur sputa : circumdetur caput meum corona spinea : detur in manus & arundo. Vbinam sunt dedecora & irrisiones ? vbi alapa ? Omnia enim praesentia haec mihi ad futura illa bona spectanti, eaque appetenti, videntur parua quaedam esse, ac pro nihilo facienda.

Cap. 9.
Acutis lapidibus caeditur.

Haec cum diceret martyr, prioribus tormentis noua quaedam adijciebantur : & acutis lapidibus generosus ille athleta, Tyranni, hoc est, crudelis & inhumanae prorsus animae iussu, feriebatur. Instabat enim ac vrgebat : Ita, inquit, hominem percutite, vt eius corpore crebris ictibus perfracto, celerrime animam ipsam abrumpat. Sed non videbat Tyrannus ille, martyrem ea re illustriorem effici, maioremque, apud Deum fiduciam ipsi conciliari. Ceterum eorum, quae dicenda sunt, narrationem sequamur. Deinceps enim planum fiet, quemadmodum Epimachus manifestiorem Dei gratiam & miracula consecutus est.

Efficitur ex poenis illustrior & fortior.

Cap. 10.

Lacerabatur ille quidem in ligno, & lapidibus ita feriebatur, vt eius ossa etiam ipsa frangerentur. Puella vero quaedam illic adstabat, & ipsa vna ex eorum numero, qui spectaculo aderant. Erat autem oculo altero excacata. Illa cum ad martyrem intenta esset, & grauissimos eius cruciatus lamentaretur, pars quaedam e martyris carnibus abstracta, & per aërem perlata, in illius puellae oculum sanguinis guttam instillauit, quae quidem (o miraculum singulare, o Dei benignitatem omni oratione maiorem) in lumen statim conuersa est, & puellae oculum sanum effecit. Hoc Epimachi martyris miraculum quasi pertransientes diximus, vt ostenderemus vnam eius viri sanguinis guttam subito tantam curationem asserere potuisse.

Cetera videt, exacta eius sanguinis gutta.

Cap. 11.

Cum vero martyr in diuersam sententiam flecti non posset, & Dei religionem nequaquam negare vellet, vltima in eum sententia lata est, & sacrum illud martyris caput securi percussum fuit : & eius quidem venerandum corpus, fidelium hominum manibus religiose curatum, illic conditum est, vbi & martyris sustinuit consummationem. Eius viri certamen non Alexandrinus tantum populus, qui que finitimas ac feracissimas Aegypti regiones colunt, valde admirati ac reueriti sunt : sed illud mundus nunc celebrat vniuersus. Eundem quoque certaminum auctor & iudex Deus e caelo illustri corona donauit, propter quem Epimachus cruciatus omnes perpeffus est : eiusque imitator esse in tormentis perferendis maxime concupiuit ac studuit. Ipsi Creatori & Saluatori, Domino ac Deo nostro sit gloria, honor & adoratio cum Patre principij finisque, experte, & sanctissimo atque viuificante spiritu, quae est vna diuinitas in aequali & indiuidua Trinitate, vitam praebens omni spiritui, & regnans nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Caput ei amputatur.

HISTORIA SANCTI QUINTINI MARTYRIS, DOCTE SANE ET GRAVITER CON-

scripta, tametsi Auctoris nomen vetusti MS.

codices non habent.

PRAEFATIO AVTHORIS.



Sanctorum martyrum beata certamina, & triumphos gloriosorum testium Christi praedicare, Christo est praconia dicere : quia cuius illi membra extiterunt, ipse in eis vicerat, ac per hoc ad illum totius victoriae laus palmaque redundant. Christus enim martyrum Rex, martyrum est forma, martyrum virtus, martyrum victoria. Ipse pati permittit, & ipse patitur. Ipse vincit, & ipse coronat. Totum ergo sanctorum martyrum, totum est Christi, a quo martyrij beata manauit conditio, qua nunc sanctorum multitudo redimita conruscat : quorum pia certamina, quauis nostra longe praecesserint tempora, sacris tamen scriptis indita accepimus, & gestorum ordinem, Christo fauente, cognoscimus. E quibus beati

codex habet * scribenda negotiosum.

Quintini gloriosa facta recensentes, sanctam passionem eius * scribere operae precium ducimus, secundum quod eiusdem passionis ordinem fideliter, vt credimus, ad nos usque delatum accepimus : quem cum Christo & in Christo inestimabili dignitate regnare & gloriam perpetuo confidimus.

NAR-

DE S. QUINTINO MARTYRE.
NARRATIO.

1087

CAP. I.



ANCTVS igitur Quintinus Christi famulus, & martyr ^{31. Octobr.} gloriosissimus, quanuis Romana gente oriundus, & ^{S. Quintini} se- ^{progenies} natoria stirpe progenitus nobilitaretur, fidei tamen ^{& patria.} nitore insignior, Regem suum Christum deuotione, vt miles fidelissimus, secutus est. Pro cuius amore primò patriam, gentem, parentesq; relinquens, relicto etiam mundialis monarchiæ loco, Gallijs se intulit, & cū beato Luciano Ambianos vsq; peruenit: sed sancto Luciano Belouacensium urbem adeunte, beatus Quintinus agonis sui tempus expectans, Ambianis resedit. Quod factum diuinitatis prouidentia credimus, quatenus uerbi diuini semina latius spargerentur fidelibus, & plura terrarum loca consecrarentur eorum sacris Christo immolatis cruoribus.

In hac ciuitate Ambianen. S. Martinus nudū chlamyde uestiuit.

CAP. II.

Interea coepit per eosdem viros sanctos Christi manifestari nomen, & virtutum eius insignia propalari, non solum eorum prædicationū documentis, verumetiam virtutum & miraculorum testimonijs. Oriebatur enim noua lux cæcis, Crucis data signaculo: vigorem pristinum membra morbis fessâ resumunt, lingua * balbutiens in ^{* blaterans,} uerba prorumpit, & claudi cursus arripiunt, qui antè nec gressus nouerunt. Sed hæc ^{habet co-} miracula Christi, per seruos suos exhibita, sicut fidelibus ad emolumentum exire ^{dex} salutis, sic infidelibus ad augmentum suscitandi furoris. Beatus uero Quintinus & Lucianus, ieiunijs & orationibus instâtes, agonum suorum certamina Domino commendabant, & laborum suorum studia vt à Domino dirigerentur, cunctis nisibus implorabant.

CAP. III.

igitur tempore illo imperatoria scepra gerentibus Diocletiano & Maximiano, tanta in Christiani nominis religionem exarsit inuidia, vt circunquaque Christiani persequerentur, & mortibus variarum pœnarum publicè priuatimque traderentur. ^{Persequerentur, passiuè.} Non enim paganorum uesaniam coërcere potuit populi multitudinis damnum, non aratum compassio, neque sexuum discretio. Sed quanto acrius iugulabantur, tanto ^{Ecclesia p̄} copiosius, Christi fauente gratia, ad eius fidei confessionem vndiq; confugiebatur, vt ^{cautionibus} veraciter dicere possit Ecclesia: Cùm inuocarem, exaudisti me Deus: in tribulatione ^{non minuitur, sed au-} dilatasti me. Principibus uero suprâ memoratis, primatûs sui insignia gerentibus, ^{getur.} Rictiouarus quidam constituitur præfecturâ in Gallijs agere iura. Qui tantæ mox crudelitatis insania aduersus Christianos exarsit, vt eorum sanguine rabiem suam nunquam satiari posse putaret. quod mox factis manifestè fatigit, in eorum uidelicet beatorum martyrum nece, quos, * Basileam urbem ueniens, inquiri fecit: & pro sancti nominis Christi confessione, eo in loco, ubi * Arar flumen in * Rheni aluicum se infundit, mergere & crudeliter necari præcepit. Sed profundis gurgitibus quanuis corpora sæuus fatelles immergeret, animæ tamen Deo dignissimæ, sunt sorte felici ad æthera transuectæ: & hoc magna miseratione Dei, vt milites sui aquis tumulati, celsitudinem cælestis susciperent regni, ubi iam Rictiouarus eos funestè persequi non posset, posset autem pro delictis suis exorare, si uellet.

CAP. IIII.

Facta uero Christianorum circunquaq; inquisitione ab impio suprâ memorato præfecto, ipse ad castrum, quod * Somanobrium antiquitus, modò Ambiani, ^{for. * Sama-} uocatur, peruenit: ubi iam sancti Quintini beata studia in prædicationibus, signis & ^{robri-ga} virtutibus gloriosè parebant. Quæ ille cùm comperisset, altius indignatus, mox beatum Quintinum comprehendi, & catenatum in carcerem duci, ac illic retrudi præcepit: quatenus eius sancta libertas coërcita, Christo lucrandi populos locum amplius non inueniret. Beatus autem Quintinus cùm à militibus duceretur in carcerem, lætundus & exultans, Dominum, nè se derelinqueret, deprecabatur, Dauidicum illud dicens: Domine Deus, eripe me de manu peccatoris, & de manu ^{Psal. 70.} contra legem agentis & iniqui: quoniam tu es patientia mea Domine, spes mea à iuuentute mea.

Yyyy 4

CAP.

Zeno sancti
Quintini
pater.

Præclarū fa-
nē responsū
& Christi
martyre di-
gnū.

Psal. 95.
1. Cor. 1.

Sequenti autem die Ricthouarus sedens pro tribunali in cōsistorio, beatum Quintinum suis presentari iussit obtutibus. Qui cum ab apparitoribus fuisset adductus, ait ad eum Præfectus: Quod nomen est tibi? Beatus Quintinus respondit: Christiano nomine censeor, quia Christianus sum, & Christum credo corde, & ore profiteor. Propriè tamen Quintinus à parentibus sum vocatus. Cui Præfectus: Ex qua es progenie? Beatus Quintinus ait: Cuius Romanus sum: filius autem Zenonis senatoris. Tunc Præses dixit: Quidnam est, quod persona tam nobilis, & tanti viri filius, tam superstitionis religionibus te tradideris, ut illum pro Deo te colere dicas, quem quondam à Iudæis crucifixum audiui? Sanctus Quintinus respondit: Nobilitas summa est Deum cognoscere, eiusque deuotissimè obsequi mandatis. Nam religio Christiana, quam tu superstitionem nominasti, non tam ignobili subijci potest nomini, quæ ad summum beatitudinis gradum suos veraciter sectatores euectat. Hac enim Deus omnipotens cognoscitur, cæli terræque creator, & filius eius Iesus Christus Dominus noster, per quem omnia facta sunt, siue in cælo, siue in terra, visibilia & inuisibilia. Qui in omnibus est patri cœqualis, quia ab eo ante omnia secula genitus, sibi est consubstantialis, sibi que cœternus. Præses verò dixit: Quintine, recede ab hac stultitia tua, qua tenèris, & nostris sacrificia dijs. Beatus Quintinus respondit: Dijs tuis non sacrificabo: quia religio nostra deos tuos nobis dæmonia esse demonstrat. Stultitia verò, qua me tenèri asseris, non stultitia est, sed sapientia, à filio Dei nobis offensa, qui est virtus & sapientia patris. Sed illi profectò stulti sunt, qui dijs tuis sacrificando tibi obediunt. Tunc præses dixit: Nisi nunc accefferis, & dijs nostris sacrificaueris, per deos deasque nostras iuro, quia diuersis te cruciatibus ad mortem vsque torquebo. Ad hæc beatus Quintinus respondit: Et ego tibi per Dominum meum promitto, quia quod iubes, non facio: quod minaris, non timeo. Celerius fac quod vis: quicquid Deus permiserit, sustinere paratus sum. Corpori enim inferre pœnas potes: animæ verò Christus miserebitur.

CAP. VI.

Inter flagella
durissima
gratias agit
Deo.

Diuinitus
confirmatur.

His præfectus auditis, immani furore commotus, durissimis eum flagellis cedere præcepit. Sed beatus Christi martyr dum acriter cederetur, paululum oculis ad cælum leuatis, gratias Deo agens, dixit: Domine Deus meus, gratias ago tibi, quia propter nomen sanctū filij tui, Domini mei Iesu Christi hæc me pati voluisti. Et nunc præsta fortitudinem Domine, concede virtutem, porrigens auxiliatricem dexteram tuam, quatenus pœnas cum tyranno superare valeam ad laudem & gloriam nominis tui, quod est benedictum in secula. Et cum huiuscemodi verba inter flagella orans completeret, vox fertur audita: Quintine, constans esto, viriliter age: ego adsum tibi. Confestim verò apparitores, qui nece crudeli eum cædebant, in terram ruentes, standi facultatem amiserunt, & spiritali se virtute acerrimè torqueri sentientes, auxiliari sibi præsidē magnis vocibus exorabant, plagis se profectò immensis torqueri, & cremari ignibus consententes, adeò ut consistendi ac penè loquendi amiserint officia.

CAP. VII.

In obscuris
simū carce-
rem abdu-
citur.

His præses auditis, cum beatum Quintinū fidentiùs semper agere, ac constantiùs in fidei suæ confessione persistere contueretur, truculentiori ira permotus, coram cunctis magno clamore dixit: Per sacros deos deasque iuro, quia Quintinus iste magus est, & præcantaminibus vitur, quibus eum manifestum est adiuuari. Nunc igitur magna eum seueritate extrahite, & eijcite à facie mea, recludentes in nimia carceris obscuritate: nec vlli Christianorum præbeat soladi eum accessus, ut etiam sic stultitiarum suarum pœnas exoluat. Sanctus verò Quintinus ad ergastuli caliginosissima loca dñi contumeliosè duceretur, diuinæ semper miserationi gratias agens, Dominum que intentissimis vocibus exorans, subueniri sibi, seq; adiuuari totis exorabat præcordijs: quatenus ab homine illo malo & à viro iniquo citiùs, quibuscumq; Deo placuisset modis, liberaretur. In hoc itaq; loco sanctus martyr Quintinus catenæ & tenebris immaniter damnatus, dum sibi solatia humana conspiceret esse negata, respectus diuini promeruit maiora solamina.

CAP. VIII.

Angelus eū
consolatur.

Nam sequenti nocte, cum beata membra magnis doloribus afflicta, quieti dedisset, additit ei Angelus Domini per visum, & blandis eum sermonibus compellans, dixit: Quintine famule Dei, surge & confortare, & perge fiducialiter, & sta in media

media ciuitate, consolans & in fide Christi corroborans populum vniuersum, vt credant in Dominum Iesum Christum: & sanctifica eos baptisate sacro, quia appropinquat liberatio eorum, vt confundantur inimici Christiani nominis cum impio eorum Ricthouaro p̄fecto. Hæc sancto Angelo ita perorante, beatus Quintinus euigilans surrexit, & Angelico ductu vniuersas carceris transiuit custodias.

Educit eum
è carcere.

CAP. IX.

Cumq; peruenisset ad locum, quem Angelico insinuatū cognouerat iussu, confluētibus ad eum vndique turbis, dixit: Viri fratres, audite me. vobis enim loquitur Dominus misit, vt veritatis fidei vobis vias ostendam, & Domino meo Iesu Christo Saluatore aeterno vos lucrifaciam. Conuertimini igitur à vijs vestris malignis, & pœnitentiã agite, & baptizabimini baptisate salutis in nomine patris & filij & spiritus sancti: in quo est ablutio & remissio omnium peccatorum, credentibus in Deum patrem omnipotentem, qui fecit cælum & terram, mare & omnia quæ in eis sunt, visibilia & inuisibilia. Et in Iesum Christum coæternum & consubstantialem & omnipotentem filium eius Dominum nostrum: qui magno pietatis suæ consilio de cælis descendit, & per virgineum vterum nascendo, formam serui suscepit, Dei virtute in eo manente & natura, in similitudinem hominum factus est, & habitu inuentus vt homo, humana in se diuinitati vnita natura, vt vna sit persona Dei & hominis, Iesus Christus. Quem sicut humana natiuitas, efuries, lassitudo, passio pro salute nostra, & mors, & sepultura verum hominẽ ostendunt: ita diuinæ virtutis insignia, immutatione naturæ vinum de aqua factum, cæcorum visus, surdorū auditus, claudorum gressus, mutorum loquela, mortuorū resurrectio Deum plenissimè manifestant. Et in spiritum sanctum Deum ac Dominum colendum & adorandum, per quem sanctificatur omnis creatura, & per quem nobis remissio & emundatio delictorum tribuitur, indiuidua cooperatione patris & filij & eiusdẽ spiritus sancti, qui est vnus aeternus, & verus, & benedictus Deus in omnia secula seculorū. His & similibus à beato Quintino longa prædicatione peroratis, magna pars populi, fide Domini nostri Iesu Christi agnita, fermè vsque ad sexcentos crediderunt: vt ope Domini manifestaretur modicum semen verbi diuini, per beati Quintini ministerium seminatum, in quantam populi segetem fructificando exurgeret, & quatenus militis Christi per gloriosam passionem agone finito, fructus operum suorum, paradisi moenia ingrediens, ad augmentum gloriæ suæ conspectibus offerret diuinis.

s. Quintin.
cōcionatur
ad populū.

Psal. 145.

Philip. 2.

Iohan. 2.

Per multi
credunt in
Dominum.

CAP. X.

Expergefacti verò custodes carceris, cum clauso carcere beatum Quintinum deesse cognoscerent, ad inquirēdum eum progressi, in medio eum populi stanrem & prædicantem reperiunt. Quo medullitus permoti miraculo, & ipsi conuersi ad fidem Christi sunt, adeo vt magnum Deum Christianorū publicè profiterentur, quem beatus Quintinus prædicaret. Nunciantes autem præfecto, quæ de beato Quintino facta fuerant, dijs suis conuicia irrogare cœperunt, & vniuersis eorum cultoribus: sibi etiam sufficere profitentes, vnum solum & verum Deum, quem per beatū Quintinum gloriosè cognouerant. Quibus Ricthouarus præfectus, immani furore turbatus, dixit: Ergo, vt video, & vos magi effecti estis. Ad quem illi: Nos magi, inquit, non sumus, sed cōfessores vnus & veri Dei, qui fecit cælum & terram, mare & vniuersa, quæ sunt in eis. Quibus Ricthouarus: Insanitis, inquit. Nihil est enim vestrę credulitatis vana assertio. Abite à facie mea, & à conspectibus meis quàm citiùs abscedite. Illis ergo recedentibus & abeuntibus, Ricthouarus nimia indignatione stomachatus, anxari & cunctis sensibus aduersus beatum Quintinum sœuire cœpit, & eiusmodi truculentis minari sermonibus: Nisi, inquit, Quintinum hunc magum & maleficum interfecero, & nomen eius extinxero, populum hunc vniuersum seducet, & deorū nostrorum culturam penitus annullabit. Præcepitque mox beatum sibi exhiberi Quintinum: & conuersus ad callida versutæ fraudis commenta, blandis eum sermonibus compellere cœpit, dixitq; ad eum: Quintine, fateor, quia erubescō & admodum confundor pro tua nobilitate, quod de tantis opibus diuitiarum, quæ tibi dignissimè congruunt parentalibus nobilitatis sorte, ad tantam paupertatem causa vanissimę sectæ tuæ peruenisti, vniuersa relinquens & omnia dimittens atque despiciens intantum, vt egens & pauperrimus mendicus videaris. Audi ergo, & meis te accomoda consilijs. Vnum enim est tantum vt facias, & largissimè nostris augeberis beneficijs: dijs videlicet nostris tantum vt sacrifices, & tibi inuoces propiciatores: & ego mox mittam festinatō

hęc dictio,
aut cōsimi-
lis, deest in
exemplari.

Ricthouar.
ex lupo sic
vulpecula.

natò relationē ad sacratissimos Imperatores, vt opes tuas vniuersas, quas inconsultè reliquisti, restituant, & amplissimas, vt amico deorum & Cæsarium, insuper conferant dignitates, videlicet vt purpura & bysso vestiariis, & aurea torque induaris, atq; zona aurea circunderis. Tunc beatus Quintinus in saeuissimo præfecto commenta fraudis intelligens, respondit: Lupe rapax, & tanquàm canis vesania plenus, quàm stultè & insipienter sensus meos intelligis, quos putas te posse euertere multitudine promissorum munerum, & infelici opum congerie. Sed opes tuæ tecum sint in perditionem. Ego verò constantiam fidei meæ mutare non possum, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Nunquid cognoscis infelix, quia pauper non est, qui in Deo diues est? Nam mihi sufficit Christus, qui mihi viuere est, & mori lucrum. Illius ego diuitias concupisco, illius opes amplector, pro eius diuitijs paratus sum non solum acriter affligi, verum etiam, si ipse iusserit, mori. Diuitiæ enim eius æternæ sunt, & qui eas adipisci meruerit, nullis deinceps bonis indigebit, nec illis vnquam carebit. Porro honor & potestas & opes vestræ temporales & fugitiuæ sunt, & tanquàm fumus euanescent, nec vnquam permanere nouerunt. Ea verò, quæ ipsum diligentibus Deus tribuit, æterna sunt, atque eiusmodi, qualia nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt.

Sanct⁹ martyr fraudes ei⁹ fortiter contundit.

Phil. 1.

1. Cor. 2.

CAP. XI.

TVnc Rictiouarus insuperabilem in hac constantia sanctum Dei martyrem intelligens, dixit: Ergò Quintine hoc consilium elegisti, vt mori magis, quàm viuere velis. Beatus Quintinus respōdit: Mortem, quam tu mihi inferre potes, omninò non vereor: vitam autem, quæ tuæ non est potestatis, sed à Deo fidelibus tribuitur, hîc procius amore morientibus, totis exopto votis. Nam si à te morti traditus fuero, in Christo me victurum fidenter credo. Post quæ Rictiouarus dixit: Iterum iterumque tibi Quintine iuro, quia celerius te puniri iubeo. Cui beatus Quintinus illud beati David inrulit, dicens: Dominus mihi adiutor est: non timebo, quid faciat mihi homo. Tunc præfectus tyrannico furore commotus, sanctum Quintinum intantum trochleis torqueri præcepit, vt membra eius à suis iuncturis vi durissima solui cogerentur: resticulis insuper ferreis eum cædi, & oleum candens, & picem, & adipem feruentissimum dorso infundi iussit, nè quid pœnæ aut cruciatûs corporeis deesset doloribus. Sed cum hæc necdum satisfacerent insanissimo Rictiouaro præfecto ad fatiandam eius sitis immanissimam rabiem, applicari etiam faces ardentes iussit, vt vel flammis crematus, aliquandò assensum præberet. Sed Christi martyr, qui nec blandimentis, nec terroribus cessit, cunctis ignibus insuperabilis constitit. Ardens enim interius flamma diuini spiritûs, corporeos exterius contempsit cruciatûs, dixitq; ad Rictiouarum præfectum: Sauiissime iudex, & fraudis diabolicæ fili, nunquid scis, quia hæc omnia, quæ te iubente patior pro nomine Domini mei Iesu Christi, tanquàm refrigeria æstimo, ac per hoc minas tuas & supplicia contemno, quia sentio mihi rorem consolationis misericordie diuina adesse de cælis?

Vox, Christi martyr digna.

Psal. 117.

Durissime S. Quintin⁹ torquetur.

Inuicta animi eius virtus.

CAP. XII.

TVnc Rictiouarus furentissimo animo iram & sauitiam augens, Afferte, inquit, calcem, acetum & sinapim, vt infundatur in os eius: vt vel sic tacendo respiscat à nostra deorumq; nostrorum iniuria, cessetque illudere falsis persuasionibus nostrorum fidelium multitudini. Beatus denique Quintinus pœnas suas augendas intelligens, ad Dominum verba conuertit, dicens: Dulcia sunt mihi Domine omnia, quæcunque pro sancto nomine tuo ore & præcordijs suscipio: & quanuis amarissima & exitialia sint, ori tamen meo pro mellis dulcedine & faui reputo suauitate. Sed Rictiouarus præfectus post hæc iurando protestatus est, dicens: Per potētissimos deos Iouem & Mercurium, Solem, Lunam & Asclepium iuro, quia vinctum te & ponderatis catenis adstrictū Romæ Augustis faciā præsentari: coram quibus immanibus supplicijs arctaberis, idq; dignè pro meritis, quibus fugā inire præsumpsisti. Ad hæc præfecto sanctus Quintinus respondit: Romam, præfecte, ire non formido, quia Deum & hîc & illic esse non dubito, qui tuas & Cæsarium, quibus aduersum Christianos sauitis, superabit insanias. Ego tamen confido, & spe certissima teneo, quòd mei cursum laboris hac in prouincia terminabo.

Alia supplicia ei adhibentur.

Modò minatur, modò blanditijs vitur Rictiouarus.

Catenis horrendis illigatur.

CAP. XIII.

TVnc Rictiouarus præfectus truci iussione præcepit, collum sancti martyris cæteraque membra ponderosis catenis & grauissimis nexibus circumdari, militesque iussit

iussit eum diligenti cura seruare, ducereque eum, quousque eos idem tyrannus con-
sequeretur. Sed beatus Quintinus tanquam animal simplicissimum ad victimam du-
ctus, spe altius in Domino fixa, vias suas ab eo dirigi, & semitas eius se doceri preci-
bus deuotissimis exorabat. Cumque apparitores, qui beatissimum Dei militem, sicut
eis fuerat imperatum, ducebant, in locum quendam, cuius vocabulum est Augusta
Veromanduorum, peruenissent, præsidem iussi sunt expectare. Respexerat enim iam
tunc Christus deuotissimi militis sui arctos durissimosque labores, & remunerandi
eum tempus elegit, locumque nomini suo consecrandum instituit: quo longius eum
progredi non passus, mox ut voluit, consistere fecit. Quò Rictiouarus præfectus se-
quenti veniens die, sanctum Quintinum sibi presentari præcepit. Conuersusque ite-
rum, ut supra meminimus, blandis eum commentis & fraudulētis sermonibus com-
pellat, dicens: Frater Quintine, quia es bonæ spei iuuenis, adhuc patiens sum in te.
Consenti ergò mihi, & sacrificia tantum magnis dijs Ioui & Apollini, & Romam si
noluēris reuerti, magnis te honoribus in hac prouincia ornabo, mittamque legatio-
nem ad sacratissimos Imperatores, nuncios eis, ut constituant te principem & ma-
gnificum iudicem in loco isto. Sanctus verò ad hæc Quintinus respondit: Sæpius tibi
Rictiouare talia prosequenti respondi, & modò iterum respondeo: Tuis omninò dijs
non sacrificabo, quia deos tuos dæmonia esse scio, ad quorum tu honorem imagines
& sculptilia fabricas: quæ cum tu deos appellas, sine sensu sunt omnique ratione ca-
rentia: quia manufacta, nec sibi, nec alijs opitulari queunt: quibus similes fiunt, qui
faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis: quia mortui sensibus, mortua venerantur
figmenta.

Rursus ei
blanditur
tyrannus.

Psal. 113. &
134.

CAP. XIII.

Tunc Rictiouarus præfectus, cernens eum cōstantia validius semper roborari, ad
gloriam eius augendam cruciatus adhuc augere constituit. Iussit igitur vocari
fabrum ferrarium, ut faceret duas sudas ferreas, quibus beatus Quintinus à ceruice
vsque ad crura transfingeretur: aliosque simili modo decem clauos, qui inter ungues &
carnem digitis omnibus crudeliter infingerentur: ut vel sic corpore confosso, mem-
brisque vndique terebratis, aut deficeret, aut cederet superatus. Quibus omnibus com-
pictis, beatus Christi martyr, mira Dei virtute tātis irrogatis supplicijs adhuc durans
& subsistens, nihil recusat: sed magni boni conscius, patientissimè tolerat: neque his
crudelitibus cessit, qui cæteras superius commemoratas æquanimiter pro amoris
Christi magnitudine tolerauit. Rictiouarus verò cum beatum Quintinum veribus
ferreis confossum & rigidum factum conspiceret, insultans dixit: En videant hunc
Christianum cæteri Christiani supplicijs meis taliter addictum, & ab huius pœnis ex-
emplum capiant. Quibus verbis videtur præfectus nescisse quid diceret, cum ad mar-
tyrij exemplum, sancto Quintino in medio posito, Christianis spectaculum palam
monstraret. Ostendebatur enim imitabilis eius & veneranda passionis constantia,
ad omnium Christianorum non parua emolumenta.

Vide quid
fatanas per-
itos admi-
nistros co-
minificatur.

S. Quintini
constantia.

CAP. XV.

Post hæc præfectus, accepto cōsilio à quodam Seuero honorato, capitale eum
iussit subire sententiam. Cum autem beatus Quintinus à carnificibus duceretur,
ad locum suæ immolationis veniens, petijt ab eis, ut paululum sibi orandi spati-
um concederent. Quo impetrato, cum se in orationem prostrauisset, his precibus &
vocibus, quibus poterat, Dominum orabat, dicens: Domine Iesu Christe, Deus de
Deo, lumen de lumine, qui es, & qui eras ante mundi constitutionem: te deprecor in
veritate tua: quem confiteor, quem corde retineo, quem videre desidero, pro cuius
amore hoc corpus totum supplicijs tradidi, & nunc animam offero. Suscipe ergò spi-
ritum meum & animam meam, tibi toto desiderio oblarum, & nè derelinquas me,
Rex pie & Deus clementissime, qui viuus & regnas in secula seculorum. Et his dictis,
sanctam ceruicem spiculatoribus offerens, Paratus sum, ait: facite, quod vobis præ-
ceptum est. At illi gladio euaginato, sanctum martyris caput crudelissima percussione
amputauerunt, & mox visa est felix anima eius, carnea mole soluta, velut columba
candida sicut nix, de collo eius exire, & liberrimo volatu cælum penetrare: voxque de
cælis à
calo fertur audita: Quintine famule meus, veni & coronam accipe, quam tibi pro
tuis meritis præparavi. Sic igitur beatus Quintinus, acceptabile sacrificium & holo-
caustum Dei, cælum ingreditur, & pro cruciatibus hinc patientissimè toleratis, inæsti-
mabiliter coronatus, in sanctorum martyrum sedibus collocatur.

Sub mortē
preces mar-
tyris.

Caput ei
amputatur.
Cælitus à
Domino
vocatur.

CAP.

COrpus verò eius proprii sanguinis roseis vndis perfusum, à præfesto seruari, & diligenter iussum est custodiri: non ad debiti honoris reuerentiam, sed quousquè tempus id clanculùm perdendi locum tribueret. Nocte verò redeunte, corpus beatissimi martyris * Sommæ fluentis immergere iussit: vt tam ingens bonum, Deoque dilectissimus thesaurus, Christianorum negaretur conspectibus. Compleuit autem beatissimus martyr Christi Quintinus, Deo tota deuotione militans, tempus suum & longas martyrij sui pœnas pridie Calendas Nouembris. Et licet in fundo aquæ per quinquagintaquinque annos fuerit tumulatus, in regnum tamen Christi sacra inter beatorum martyrum consortia est gloriosè susceptus: vbi cum nunc pro nobis tanto plus apud Deum interuenire cõfidimus, quanto hîc plus pio amore, vt sanctissimum martyrem decet, eius merita veneranda complectimur.

Eius corpus 55. annis in flumine manet illæsum.

Postquàm verò Ecclesiam suam, tot persecutionum turbinibus fluctuantem, Christus miserando respexit, extinctis iam Imperatoribus impijs, Christianos principes vniuersi monarchiam orbis regere constituit: quatenus iam fidelium numerositas respirandi quiete adepta, multorum cruciatuum sine gauderet. Regnantibus ergo Constantio Constantini filio, eiusque cum eo fratribus Constantino & Constante, matrona quædam nobilis Romæ erat, Eusebia vocabulo, dignitate & opibus ditissima, sed ab annis nouem oculorum luminibus orbata: cui mos erat studiosè orationibus incumbere, & pro se Domini clementiam deuotissimè exorare. Quadam verò nocte cum pro suæ causa infirmitatis Dominum promptius oraret, per visum ei Angelus Domini apparuit, eamque, consolans, dixit: Eusebia, Preces tuæ exauditæ sunt, & coram Deo acceptæ. Surge itaque, & perge in Gallias, & perquire locum, qui Augusta Veromanduorum dicitur, cuius situs est iuxta fluuenta * Sommæ, vbi via publica transit ab Ambianensium ciuitate, veniens contra Laudunum clauatum. Eo igitur loco diligenter perquire, & inuenies corpus beati Quintini martyris Christi, diu iam paludibus & aquis tumulatum. Quod vbi fuerit euectum, & per te populis manifestatum, oculorum tuorum recipies visum, & salutis corporeæ pristinum statum. His illa auditis, cum ei iteratò visio eandem rem probabilem adstrueret, nihil nutabunda insinuatam arripit iter, & in partes Galliæ pergit, congruo suæ imbecillitati præparato curriculo, cæterisque tanto itineri necessarijs, atque etiam linteaminibus mundissimis & congruentibus preparatis, quibus reuelatum Domini thesaurum susciperet, & susceptum pio studio decenter inuolueret. Cumque Angelico ductu ad locum sibi insinuatam peruenire cœpisset, senex quidam Heraclius nomine, in via ei obuius venit. Quem illa ad se vocatum interrogauit, vbinam locus esset, qui Augusta Veromanduorum dicebatur. Cui ille respondit: In proximo est. Ad quem Eusebia: Dic, oro te, mihi, ait, si cognouisti aliquando illo in loco virum quendam, nomine Quintinum, à paganis interfectum? Ad hæc senex respondit: Audiui certè, sed multum esse tempus eius facti pro certo nõueris. Tunc Eusebia: Corpus, inquit, illius vbi repositum fuerit, dic, si nõsti. Senex respondit: Nescio. Eusebia verò plenius iam ab Angelo edocta, Per Deum, inquit, te rogo, vt hoc tantum mihi ostendas, vbi via publica Ambianis veniens, & Laudunum pergens, Sommam flumen transeat. Quò cum pariter pergerent, senex dixit ad eam: Ecce iste est locus. Tunc Eusebia ad locum se peruenisse, quem Angelus dixerat, cognoscens, de spe vltiori lætabunda, exultans de vehiculo descendit, ac se eò duci iussit. Cumque peruenisset, prostrata mox in oratione, Deum intentissimè exorabat, vt ei sancti martyris sui corpus ostenderet, & vbi tantus esset thesaurus, ipsi quantum peccatrici manifestaret: dixitque, orans: Domine Deus pater omnipotens, te deprecor, vt exaudias humilem peccatricem, & ostendas mihi sancti martyris tui corpus: & sicut tu Domine compleuisti Helenæ famulæ tuæ desiderium, & ostendisti ei vexillum sanctæ Crucis absconditum: ita mihi nunc ostendere digneris venerabilem thesaurum in martyris tui glorioso corpore, qui propter nomen sanctum tuum, totum se obtulit immanissimis cruciatibus. Et nunc, Deus omnipotens, nè me patiaris ab hoc loco discedere, quousquè desiderij mei indicia tribuas ad laudem & gloriam nominis tui, quod est benedictum in secula seculorum. Completa itaque oratione, moueri cœpit locus ille, vbi sanctum corpus sub aqua iacebat, & crispantibus vndis indicia dare: tandemque magna virtute Dei eleuatum est sancti viri corpus, & tergum vnda præbente euectum, ac secunda natatione vsque ad manus homi-

Eusebia matrona Romana.

Monetur ab Angelo, in Gallijs s. Quintini corpus quecete.

Heraclius senex, Eusebiæ locum fluminis vbi factu eius corpus fuit submersum, ostendit.

Vide insignia miracula in reuelatione corporis sancti Quintini.

pleta itaque oratione, moueri cœpit locus ille, vbi sanctum corpus sub aqua iacebat, & crispantibus vndis indicia dare: tandemque magna virtute Dei eleuatum est sancti viri corpus, & tergum vnda præbente euectum, ac secunda natatione vsque ad manus homi-